

Södertälje i världen Världen i Södertälje

Södertäljefakta – bakgrund

SÖDERTÄLJE ÄR EN STAD med 83 600 invånare, vilket är knappt en procent av Sveriges hela befolkning. Storföretagen AstraZeneca och Scania finns etablerade i Södertälje och bidrar till att göra Södertälje kommun till en av de mest handelsintensiva kommunerna i Sverige. Totalt har Södertälje fler än 6 000 företag varav flera är mindre företag. Företagen i Södertälje står för mer än 20 procent av de svenska företagens export.

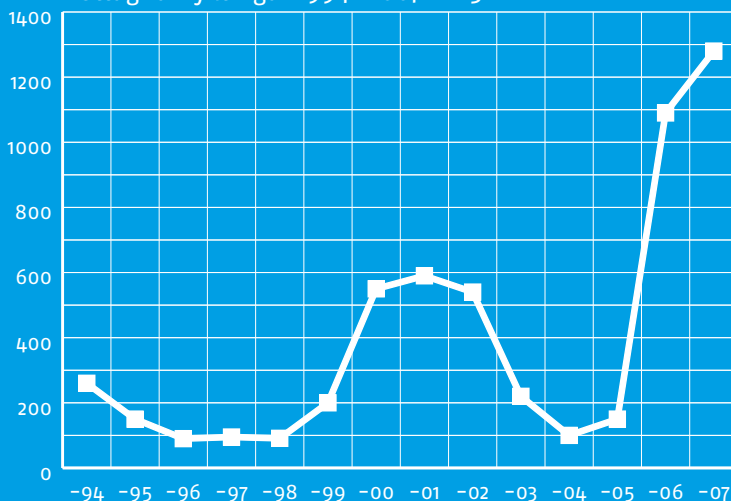
Södertälje är också kontrasterna stad. Kommunen innefattar såväl böljande jordbrukslandskap som stad med tillhörande höghusområden. Från det genuint svenska till det internationellt exotiska. Södertälje är ett centrum för

internationell medicinsk forskning och samtidigt norra Europas största centrum för antroposofisk läkekonst. Från Södertälje sänder även två internationella tv-kanaler, Suroyo-tv och Suryoyo-sat, till flertalet länder i mellanöstern.

SÖDERTÄLJE HAR MER ÄN 1 000 ÅRS TRADITION som mötesplats för handel och kommunikation. Staden har ett myllrande kulturliv med flera kulturhus. Teater och musik i världsklass. Idrotten har alltid haft stor betydelse i Södertälje och staden har frambringat många internationellt kända idrottsprofiler som Björn Borg.

Mottagna flyktingar 1994–2007-12-31

Invandring till Södertälje

Södertälje har en lång tradition och erfarenhet av invandring. 39 procent av Södertäljes befolkning har utländsk bakgrund, och andelen i kommunen med utländsk bakgrund ökar för närvarande med 1,5 procent per år. Den stora invandrargruppen i Södertälje är assyrier/syrianer.

DEN ASSYRISKA/SYRIANSKA INVANDRINGEN till Sverige och Södertälje började i slutet av 1960-talet, främst på grund av arbetsmarknadsskäl. Fler familjer följde exemplet och en syrisk-ortodox kyrka grundades. Från 1970-talet och framåt har en kontinuerlig ström av flyktingar och immigranter från sydöstra Turkiet, nordvästra Syrien, delar av Libanon samt norra Irak i flera omgångar sökt sig till Sverige och särskilt till Södertälje. I dag uppgår den assyrier/syrianska befolkningen i Södertälje till mellan 15 000 och 18 000 personer och till cirka 100 000 i Sverige som helhet. Den assyrier/syrianska gruppen är den mest framgångsrika invandrargruppen i Sverige till följd av den låga arbetslösheten i förhållande till övriga invandrargrupper. Flera kyrkor med koppling till den assyriska/syrianska gruppen finns idag i Södertälje: den kaldeisk-katolska, den syrisk-katolska och den syrisk-ortodoxa kyrkan. Den senare har också två biskopar i Södertälje.

DE IRAKIER SOM KOMMER TILL SÖDERTÄLJE är nästan uteslutande kristna. Majoriteten av de kristna i Irak är kaldeiskt-katolska assyrier (cirka 800 000 före kriget). De känner samhörighet med bland annat den syrisk-ortodoxa kyrkan genom

erfarenheten av att tillhöra kristna minoriteter i muslimska regioner. Det är just förekomsten av dessa kyrkliga gemenskaper som är en av de främsta orsakerna till att irakier idag söker sig till Södertälje. Samhörighetskänslan beror också på att de har en gemensam etnisk och geografisk historia. Självklart spelar också närvaron av familj och släkt en avgörande roll.

RELATIVT FÅ IRAKISKA FLYKTINGAR SÖKTE SIG TILL SVERIGE under perioden från mitten av 1990-talet och fram till det senaste krigsutbrottet i Irak. Sedan dess har en kraftig ökning skett till dagens nivåer. 2007 beviljades 18 414 flyktingar uppehållstillstånd i Sverige – 10 667 av dem var irakier. Södertäljes irakiska befolkning uppgår i dag till närmare 6 000. I samband med att den assyriska/syrianska invandringen tog sin början till Sverige i slutet av 1960-talet flyttade de första ur gruppen till Södertälje, då främst på grund av arbetsmarknaden. Flera familjer följde exemplet och en syrisk-ortodox kyrka grundades. Från och med 1970-talet har sedan en kontinuerlig ström av flyktingar och immigranter från sydöstra Turkiet, nordvästra Syrien, delar av Libanon samt norra Irak i flera omgångar sökt sig till Sverige och i synnerhet Södertälje.

DAGENS INVANDRING

Sverige och Södertälje är unika i västvärlden när det gäller mottagandet av irakiska flyktingar. Trots Södertäljes långa erfarenhet av flyktinginvandring har Irakkriget och den efterföljande flyktingsituation ställt helt nya och betydligt större krav på flyktingmottagandet. Av de irakiska flyktingar som kommer till Europa tar sig närmare hälften till Sverige och av dem väljer tio procent att bosätta sig i Södertälje. Det innebär att Södertälje med sina 83 600 invånare tar emot fem procent av alla flyktingar som kommer från Irak till Europa.

UNDER DE TVÅ SENASTE ÅREN har Södertälje i genomsnitt tagit emot mer än 100 nya flyktingar varje månad. Av dessa är 95 procent irakier. Södertälje tar emot flyktingar motsvarande

1,5 procent av kommunens totala befolkningsmängd varje år, vilket är betydligt högre än någon annan kommun i Sverige

PROGNOS FÖR FRAMTIDEN

Oberoende av hur situationen i Irak utvecklar sig kommer Södertälje under de närmaste åren att ha en fortsatt stor inflyttning av nyanlända flyktingar från Irak till följd av förväntad anhöriginvandring. Antalet anhöriga som söker uppehållstillstånd beräknas bli stort. Enligt Migrationsverket räknar man med en anhöriginvandring för den irakiska gruppen som ligger över snittet för övriga flyktinggrupper.

Det betyder för Södertäljes del att endast anhöriginvandringen under 2008 och 2009 kommer att innebära minst 1 200 nyanlända anhöriga per år. Om flyktingströmmen fortsätter på samma sätt som de senaste två åren innebär det att Södertälje vid utgången av 2009 kommer att ha tagit emot ytterligare 5 000 nyanlända, varav 95 procent är från Irak.

MOTTAGANDET I SÖDERTÄLJE

I Sverige ansvarar kommunerna för introduktion av nyanlända flyktingar. Med flykting menas personer med beviljat uppehållstillstånd. En flykting erbjuds möjlighet att delta i ett av kommunen anordnat introduktionsprogram. Introduktionen har ett enda syfte; att ge människor de redskap som behövs för att snabbt komma i arbete och klara sin egen försörjning. Introduktionstiden i Södertälje är högst 18 månader. Under introduktionstiden görs även en fördjupad kartläggning av individens kompetens och erfarenheter. Flyktingarna ges information om det svenska samhället och vad det innebär att leva i en demokrati. Studier i svenska är en annan viktig del i introduktionen. Flyktingen ska så snabbt som möjligt komma ut i arbete i syfte att lära sig språket och för att "knäcka koden", det vill säga lära sig det nya samhällets spelregler, få ett kontaktnät och etablera sig socialt.

BOENDESITUATIONEN FÖR NYANLÄNDA FLYKTINGAR

De senaste två årens stora inflyttning av flyktingar från Irak innebär stora utmaningar för Södertälje kommun. Intro-

duktionen försvåras av att det i stort sett inte finns några lediga bostäder i Södertälje vilket försvårar introduktionen. 26 000 personer står i de två kommunala bostadsbolagens gemensamma bostadskö. Det finns exempel på områden som ursprungligen är byggda för 5 000 personer, men där det i dag bor så många som 7 000. Att bo inneboende hos släkt och vänner innebär stora påfrestningar då det i en del lägenheter om 1-2 rum och kök kan bo allt från 10 till 15 personer.

I SÖDERTÄLJE FINNS FYRA kraftigt segregerade storstadsområden. Mellan 60 och 80 procent av dem som bor i dessa områden har utländsk bakgrund och arbetslösheten är högre än i övriga delar av Södertälje. Den öppna arbetslösheten i Södertälje uppgick i oktober 2007 till 3,2 procent, att jämföra med 5,5 procent i de fyra storstadsområdena. 80 procent av de nyanlända flyktingarna bosätter sig i något av dessa områden, vilket leder till utanförskap och risk för att deras introduktion i det svenska samhället försenas. I klartext: De får en mindre lyckad start.

BARN OCH UTBILDNING

Den extrema boendesituationen för majoriteten av flyktingfamiljerna från Irak innebär stora påfrestningar för familjernas barn och ungdomar. Det är inte ovanligt att flyktingbarn dröjer sig kvar efter skolans slut i skolans lokaler eller på fritidshemmet för att slippa den ansträngda boendesituationen i hemmet.

I många fall får flyktingfamiljerna inte ens tag på en lägenhet utan får nöja sig med madrassplatser på golvet hos vänner och släktingar. Detta är olyckligt av flera skäl, inte minst för barnen, som saknar en egen vrå och inte kan dra sig undan för att läsa läxor. Vi vet att många barn och vuxna bär med sig traumatiska upplevelser från kriget.

FÖR ATT SKAPA SÅ GODA FÖRUTSÄTTNINGAR SOM MÖJLIGT för de nyanlända barnen placeras barnen i förberedelseklasser med skarpt fokus på svenskundervisning. Eleverna i förberedelseklasserna slussas inom två år successivt över till den van-

liga skolans klasser. Trycket på skolsystemet är hårt. Varje månad startas en ny förskoleklass, en ny grundskoleklass och en ny gymnasieklass. Den stora utmaningen för skolan består i att råda bot på både lärar- och lokalbrist. Situationen är likartad för den kommunala vuxenutbildningen.

EKONOMI

Södertälje kommun får precis som andra kommuner viss statlig ersättning för de flyktingar som kommer. Ersättningen går till olika former av introduktionsprogram.

DEN STÖRSTA KOSTNADEN för kommunen uppstår om de nyanlända inte kommer i arbete efter avslutad introduktion. Då faller det på kommunen att lösa med försörjning. De senaste åren har hälften gått från introduktion till kommunalt försörjningsstöd. Det motsvarar, med dagens flyktingström, en merkostnad för kommunen på mellan 15 och 20 miljoner kronor per år, enbart för dem som mottagits under ett år. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att många kan behöva längre tid på sig innan de kommer i egen försörjning. En del kommer aldrig att kunna ta det steget till följd av en dramatisk flykt och traumatiska upplevelser.

TILLVÄXT

För att klara välfärden i Sverige krävs i framtiden arbetskraftsinvandring. Södertälje kommun ser varje individ som en resurs som vill och kan bidra till samhällsbygget genom arbete. Det är därför av stor betydelse för flyktingarna att de snabbt får möjlighet att säkra sin egen försörjning genom att skaffa ett arbete, starta ett företag eller att påbörja studier. Ett arbete ger inte bara försörjning utan även ett kontaktnät, identitet, språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället. Framtidens kompetensförsörjning för svenska företag, organisationer och förvaltningar kommer att vara beroende att möjligheten att kunna anställa personer med utländsk bakgrund.

Det innebär att Södertälje i realiteten sitter på ett överskott av mänskliga resurser och kompetens. Södertälje

kommun blir därmed en resursbank för både Sverige och Europa. Eftersom Södertälje kommun är ett litet samhälle med en begränsad arbetsmarknad och begränsad tillgång till praktikplatser och bostäder, innebär naturligtvis flödet av flyktingar från Irak på kort sikt en omöjlig uppgift för kommunens verksamhet för att lyckas introducera de nyanlända i det svenska samhället på ett bra sätt. På längre sikt skapar flyktingströmmen möjligheter för Södertälje så länge människors förmågor och kraft tas tillvara. Helt avgörande för att lyckas är att inte bryta de enskilda individernas kraft utan tvärtom att ta tillvara på den så att de så snabbt som möjligt finner sina unika möjligheter i Sverige. Annars riskerar denna kraft hos individerna att gå förlorad med stora kostnader för såväl individ som det lokala samhället. Utmaningen i dagsläget ligger i att fokusera på de långsiktiga möjligheterna, samtidigt som Södertälje kommun i dagsläget hanterar fler flyktingar från Irak än hela USA.

RIKTLINJER FÖR FLYKTINGARBETET I SÖDERTÄLJE KOMMUN 2008-2012

Södertälje ska agera för att kraftigt minska inflyttningen av flyktingar till kommunen. Samtidigt ska också arbetet i kommunen kring de flyktingar som kommer till Södertälje, tydligt inriktas mot rätten till och ansvaret för arbete och egen försörjning. Våra riktlinjer ska stödja synen på flyktingar som ansvarsfulla och kompetenta att klara ett eget liv.

RIKTLINJERNA SYFTAR TILL ÅTGÄRDER INOM TVÅ

HUVUDSAKLIGA OMRÅDEN:

1. Åtgärder för att kraftigt minska antalet flyktingar som väljer att bosätta sig i Södertälje och påverkansarbete för att öka det nationella ansvarstagandet.
2. Åtgärder som leder till att de inflyttade flyktingarna snabbt kommer i arbete och egen försörjning.

DET INNEBÄR ATT SÖDERTÄLJE SKA:

- agera kraftfullt för att minska antalet flyktingar som väljer att bosätta sig i Södertälje

- agera för och skapa opinionsbildning kring ett ökat nationellt ansvarstagande av flyktingmottagning i alla landets kommuner
- maximalt nyttja lagrummet för att stödja målsättningarna i kommunens riktlinjer
- agera för bättre samordning och samverkan mellan statliga myndigheter
- verka för att flyktingar redan i asylskedet ska ges information om möjligheten att välja andra orter än Södertälje som boendeorter
- samarbeta med andra kommuner för att erbjuda flyktingar alternativa bostadsorter till Södertälje
- inrikta introduktionen av flyktingar så att man snabbast möjligt ska komma i arbete och egen försörjning
- öka samarbetet med näringslivet
- utveckla ersättningsystemet under introduktionen så att det kopplas till prestation
- förhindra boende som leder till trångboddhet och miserabla bostadsförhållanden
- särskilt prioritera barnens situation

KORTSIKTIGA AKTIVITETER

Mot bakgrund av ovanstående, är det angeläget att snabbt påverka utvecklingen och nå resultat. Insatser behövs både på nationell och på lokal nivå. Det innebär att förvaltningen inledningsvis ska prioritera följande:

NATIONELL NIVÅ

- a) Södertälje ska till årsskiftet inrätta ett nationellt forum/kommission/opinionsgrupp för att uppmärksamma det orimliga i dagens situation och dess långsiktiga konsekvenser för Södertälje. Målet ska vara att skapa en nationell diskussion som leder till en förändrad och ansvarsfull inriktning på flyktingmottagandet i Sverige.
- b) Södertälje ska fortsätta att uppvakta riksdags-, regerings- och departementsnivå i syfte att ändra nuvarande regler och lagstiftning, särskilt för ändringar som gynnar arbetslinjen samt ökar stödet till mottagande kommuner

- c) Genom samarbete med högskolor och universitet starta ett forskningsprojekt som visar effekterna av nuvarande utveckling på kort och lång sikt och dess påverkan på utvecklingen i Södertälje vad avser boendeförhållanden, effekter inom förskola och skola, sociala effekter, arbete m.m.
- d) Intensifiera samarbetet med andra kommuner och länsstyrelser för att erbjuda flyktingar alternativa bostadsorter.

LÄNSNIVÅ

- e) Kraftfullt stödja Länsstyrelsens strävan att utveckla lösningar som leder till en jämn flyktingfördelning i länet.

KOMMUNNIVÅ SÖDERTÄLJE

- f) Inrätta ett nytt regelverk kring introduktionsersättningen som prestationsbaseras i ett löneliknande system.
- g) Telgebostäder och Telge Hovsjö ges i uppdrag att i samarbete med övriga bostadsbolag och hyresgästföreningen snarast inrätta regelverk som förhindrar en utveckling mot osunda bostadsförhållanden.
- h) Näringslivskontoret ges en ledande roll i att skapa långsiktiga samarbeten med näringslivets organisationer, företag i Södertälje och regionen, myndigheter, kommuner m.fl. för att få alla arbetsföra flyktingar i arbete så snart som möjligt.
- i) Utveckla former för Sfi som är mer flexibel och förenas med t.ex. arbetsplatsförlagd undervisning och samhällsinformation.
- j) Näringslivskontoret ges i uppdrag att ta fram ett program för ekonomisk tillväxt enligt kriterierna för "Sveriges mest kreativa kommun", där våra unika förutsättningar med tillgång till arbetskraft, starka och världsledande företag, småföretagarkultur, kommunikationsnav, m.m., är utgångspunkterna för programmet.

